

Prima causa est. qz vt dicit sapiēs cor-
pus qd corrūpit/aggrauat aiaz: eā. s. tra-
bens ad malū. z nō sic erigēs ad bonū.
Scōda cā est qz vt dicit Augu. plus valet
malū inolitū q̄ bonū insolitū. qd sic ex-
poni p̄r. Plus valet. i. fortius est ad mo-
uendū scz attrahendū malū inolitū id ē
naturalēz innatū. q̄ bonū insolitū. i. non
cōsuetū. **T**ertia causa est. qz naturalr fa-
cilius est descendere q̄ ascendere. imo ma-
gis trahitur nū deorsum q̄ decem sursum.
Quarta causa est. qz cōiter ea q̄ nos ad
malū incitāt z inducit. nobis p̄ntia sunt
finis vero z p̄miū virtutis nobis absens
est. **Q**uinta causa est. qz plures circum-
stātie ad bonū actū rēqrunt/ q̄ ad malū.
immo bonū sic nisi ex cōcursu oīm circū-
stantiaz ad illd debitaz. malū p̄o cōtin-
git ex defectu vni. **S**exta causa est. qz
cōtinue ad nostz p̄ncipiū scz ad nihilū
tendim. **S**eptia causa est. qz fomes q̄
nos ad malū mouet z p̄nos facit/ sp̄ itra
nos est. gloria vero quā q̄rim⁹ extra nos.
Octaua causa est. qz vires anie ad dili-
gendū tpalia/ sunt actiue. ad ea vero que
sunt grē z glorie sunt quodāmō materia-
les z passiue. Virtutes etenī p̄ modū ad-
quisitōis haberi nō p̄nt. sed solū p̄ modū
receptionis. quia malū ex nobis ipsis et
per nos facere possumus. Bonū vero fa-
cere nō nisi grā dei adiutrice valeamus.

De natura delecta

Etionis z an sit pctm z quod.
Epeditis his q̄ circa p̄ios mo-
tus sensualitatis dicēda occur-
rebāt: venit aliqd de delectatō
ne tangendū. an scz sit pctm z qd. **P**ro q̄
intelligēdo expediēs est aliqs ex mult⁹ et
varijs delectationū diuisionibz sp̄ebz. q̄
p̄nōnullos assignari solēt q̄ntū ad p̄ntē
materiā sufficit/ declarare. **U**na igitur
inter ceteras diuīsiō ponit. q̄ delectatio/
nū/ aliq̄ sunt corpales z sensitiue. alie sunt
sp̄uales seu intellectuales. **D**electatio/
nes corpales z sensitiue dicunt. q̄ in appe-
titu sensitiuo et de bono sensibili seu bo-
no fm sensum sūt. **S**p̄uales vero seu in-
tellectuales sunt. que in appetitu intelle-
ctiuo z de bono intelligibili seu bono fm
intellectū cōsistūt. **C**ertū est enī/ delecta-
tionē/ frēq̄nter apprehēsiōē rōis seq̄. ap-
prehēdentis scz aliqd tanq̄ bonū z cōue-

niēs. ad quā rōis apprehēsiōē/ nō solū
cōtingit z moueri appetitū sensitiuū per
applicatiōē ad aliquā rem pticularē. ve-
rū etiā appetitū intellectuū. q̄ proprie ni-
hil aliud est q̄ volūtas. p̄ applicatiōē ad
aliqd intelligibile. z fm hoc in appetitu
intellectiuo est delectatio. sicut z eē p̄t in
appetitu sensitiuo. **S**ed in h̄mōi iūtorū
appetitū delectatōes/ multū iterest. **N**ā
delectatio appetitus sensitiui/ sp̄ est cum
aliq̄ trāsmutatōne corpali. z isto respectu
pprie debet accipi z intelligi/ dū cōiter d̄r
delectatio quedā passio esse. q̄ uis etiā et
de delectatōibus intellectualibz ita intel-
ligi possit. s̄z nō ita pprie. **Q**d tñ in vtrisq̄
delectatōibz intelligēdū est capiēdo passi-
onē nō pprie z stricte. put scz zuenit pas-
sionibz corruptiuis z in malū tendētibz.
vt egritudines. tristitia. timor z h̄mōi. **S**z
larger qdāmōdo īpprie. put scilz dicit
q̄ndā corpale alteratōez seu aīe affectōez
delectatō vero appetit⁹ intellectuui/ de se
sp̄ est sine trāsmutatōe corpali. qz pprie ni-
hil aliud est q̄ simplex mot⁹ volūtatīs/ se
ad aliqd cōplacēter applicātis. **E**t h̄c dī-
cit Aug. q̄ cupiditas z leticia/ nihil aliud
est q̄ volūtas in eis cōsentīēs q̄ volum⁹.
Primae delectatōes scz corpales z sensi-
tiue/ licet a corpe z sensu denoient⁹/ sunt
tñ delectatōes fortius cōpositi. **N**ā in eis
est tam corpis q̄ anime delectatio. **C**or-
pis qdē p̄pter apprehēsiōē sensus q̄ est
virtus in organo corpeo/ z qui non nisi
mediāte organo corpis apprehēdere po-
test/ ex q̄ apprehēsiōe dūm (vt tactū est)
fit de bono z cōtueniētī fm sensum/ seq̄-
tur quedā virtutis appetitiue q̄es in eo
qd amat seu optat/ z hinc creatur illa de-
lectatio corpale. **A**nime p̄o tā ex eo q̄ oēs
h̄mōi vires appetitiue z apphēsiue in ea
p̄sistūt/ q̄ eē p̄t apprehēsiōē ip̄i rōis q̄ si-
milī illd idē qd p̄ sensum tāq̄ sibi bonū
z zueniēs apphēsum est/ etiā tāq̄ bonū z
zueniēs toti corpi apphēdit. **S**i enī rō
nihil apphēderet/ tñc pprie n̄ eēt delecta-
tio/ vt esset dare etm̄ in infantibz z in in-
sensat⁹/ q̄z licet sensus suū obiectū tanq̄
sibi bonū z zueniēs apphēdere possit/ et
ex hinc (vt tactū ē) seq̄ qdā virt⁹ appetiti-
ue in eo qd amat z desiderat/ q̄es. qz tñ in
eis ratio nihil apprehēdit nec diiudicat/
z sic nec se delectari intelligūt aut cogno-
scunt/ ideo proprie delectari non dicuntur

Compendiū Theologie

Et hoc est i effectū qđ p aliquos dicitur, qđ ad ppriā delectatōnem, tria hñt cōcurrere, scilicet dno/ quorum est coniunctio seu applicatio delectabilis/vrputa appetentis/ z illi⁹ quod appetitur/et tertiu est hmōi cōiunctiois seu applicatōis cognitio. **Et** quo insurgit/ qđ cōiter dicit delectatōne pprie nō sine cognitione fieri, nec p pprie delectatōem esse, vt iā exēplificatum est. **Nec** mirū si in hmōi delectatiōib; totius cōpositi seu totius hoīs/ dicatur sensus z rō q̄uis diuerse sint eoz opatōnes circa idē delectari. **Nā** certū est/ qđ sicut idē potest p sensum et p rōem apprehēdi, ita cōtingere potest illud idē fm sensum et rōem cōsiderari, z ex hinc puenire, qđ sensus z ratio circa illud idē delectabūf, s; nō fit eodē modo. **Nā** sensus in eo in quo delectat/ solū delectat in q̄ntū illud apphēdit tanq̄ bonū z cōueniēs, z sic delectabile in sensu, rō vero in illo eodē delectat sed solū in q̄ntū illud apphēdit in rōne boni vel cōueniētis ad regimē z sustentatōnem totius corporis. **Et** intelligātur p dicta de inferiori pter rōis seu de inferiori rōne qz supiori rōni/ delectatio nō attribuit, sed solū cōsensus in actū, qđ deliberationē seq̄tur, vt lat⁹ infra tanget. **Secunde** vero delectatōnes scz spūales z intellectuales/ sunt delectatōes solius aīe qz in eis nulla est necessaria apphēsiō seu opatio sensus, vt facile est considerare.

y De alia diuisione

delectatōis. **Alia** diuisiō repitur, qđ delectatōnū aliq̄ sunt spūales, alie carnales. **Nec** h accipit spūalitas z carnalitas put statū supra, in q̄ntū scz solā aīe vel corpis delectatōem ipoztet, sed vt capit apostol⁹ distinctōez faciēs inter hoīem spūalem z carnalē, i. ad **Tho.** iij. z i plurib; alijs locs

De delectatiōe spi

rituali. **Delectatio** spūalis put hic accipit est, qđ est in deo creatore, vel ppter deū. **In** creatore qđē, qñ scz homo in eo dī recte delectat cōsiderando scz z cōreplan/ do suā immēsitatē, maiestātē, z virtutē, et bonitatē z hmōi. **Iuxta** illud psal. **De** mor sui dei z delectat⁹ sum. **Et** illō, **De** lectare in dño, z dabit tibi petitiōes cordis tui. **Propter** deū vero, qñ scz aliq̄s in aliquo bono alio a deo, sine sit intellectuā

le siue corpale debite delectat⁹, nō tñ illic sistendo, sed delectatōem illā/ pure in deū reflectēdo, vt si q̄s (exēpli gratia) in sciētia sibi data delectaret, in q̄ntū se p eā in deū, ad laudēq; suā z sui noīs exaltatōem pficere posse speraret, vel i aliq̄ re magna pulcra vel admirabili, manuducēdo p illud intellectū suū in ammiratōem z dilectiōne infinite potētie, sapiētie z bonitatis dei. **Iuxta** illō psal. **Delectasti** me domine in factura tua z in opib; manuū tuarū exultabo. **Et** de hmōi delectatiōib; nō est hic lōgiōz p̄trahēd⁹ sermo, tum qz materiā p̄ntē pprie nō cōcernunt, nisi in q̄ntū spēm diuersam a carnalib; constituunt, de q̄b; hic tractādū venit, tū qz hmōi delectatōes spūitiales/ nō solū pctā non sunt, sed meritorie, imo tāte eē possent qđ ad magnā pfectōez hominē ducerent.

De carnali Car

nalis vero delectatio qđ put hic sumit et a spūali de qua statū tactū est distinguit/ p̄ iuxta supra tacta tā de bono intelligibili qđ de bono sensibili esse, duplex itez q̄ntū ad hunc tractatum sufficit repitur. **Una** naturalis alia volūtaria. **Naturalis** p̄ ut a volūtaria distinguit z stricte capiēdo (nā large sumēdo delectatio etiā voluntaria naturalis dici p̄t) est cū vnaq̄q; vis aīe/ in suo obiecto qđ tāq; sibi bonū z cōueniēs apphēdit delectatur/ vrputa rō in cognitōe veri/ visus in colorib; maxime medijs **Audit⁹** in sonis mediocrib; z sic de alijs. **Et** licz talis delectatio vix vnq̄s haberi possit/ qñ in ea sit aliq̄s concursus rōnis z volūtatis, imo vt supra tactū est nō pprie alias delectatio dici debet/ tamē (vt i simili supius de p̄rio motu in sensualitate dictū est) in se cōsiderata nullā importat seu respicit rationis vel volūtatis opationē, imo proprie nihil aliō est qđ quedā naturalis virtutis appetitue quies in aliquo bono sibi cōuenienti amato seu desiderato vt posset poni exemplum de delectatione que habetur in calefactiōe post magnū frigus vel potu post vebemētē sitim. **Et** huiusmodi delectatio sic cōsiderata/ de se neclaudabilis nec vituperabilis est, Quia vt frequēter supra tactū est, qđ actus dicitur virtuosus vel delectiuus/ hoc hñt a rōe z volūtate, in quantum scz ab eis imperātur vel cōsentitūtur

Colūtaria vero delectatio est proprie que apprehensionē rōnis consequitur. Cū enī ratio aliqd tanq̄s bonū conueniēs apprehendit/ causat in ea quidā mot⁹ seu appetitus ad illd sic apprehensum. quē consequitur delectatio. q̄ probe nihil aliud est nisi quedā volūtatis cōplacētia. in eo q̄ sic ipsa rō apprehēdit. **A**t hic mot⁹ seu appetitus rōis/ est ille mot⁹ seu appetit⁹ q̄ rōnal' noīat. de q̄ supra vbi de primis motibus sensualitat' actū est/ fiebat a motu seu appetitu naturalē et a motu seu appetitu sensitīuo. distinctō. **E**t licet hūmōi delectatio volūtaria vt statū supra tactū est possit eē large sumendo natural' dici. hic tñ solum mō considerat inq̄ntū a rōne q̄ volūtate regulare habet. iuxta qd̄ infra latius declarabit. impat' aut cōsentit. et inq̄ntū ipa volūtatis in cui⁹ libertate erat apprehensionē et motū rōnis seq̄ vel nō seq̄/ ppter qd̄ hūmōi delectatio volūtaria appellat'. ad ipaz etiam mouet et inclinā. qz sub ista consideratōe et non alias venit hic de hūmōi delectatōe. an scz pctm̄ sit qd̄ inuestigādum.

Nūc igitur ad ppositū cepri declaratōis accedēdo/ hūmōi rationis apphēsiō. et exi- de delectatio volūtaria consequens aut est debite regulata debiteqz mēsurata. vt scz sit in rē licitā/ et q̄ntū d3. et quō d3. vt explicari possz de delectatione etiā i se bonaz opationū. imo etiā ad magz materiā declarandā/ in actu venere. in legitimo tñ matrimonio/ et cū debitis circūstātijs. vlt' delectatione cibi et pot⁹ et huiusmodi. etiā post apprehensionē rationis ptingētibz. et talis delectatio non est pctm̄. **N**ec ei possibile eēt aliq̄ hūanit'. sine aliq̄ sensibili et corpali delectatione viuere. **A**t huiusmodi delectatio volūtaria sic rationis apphēsiōne psequens/ non ē debite regulata et moderata. imo defectiua et inordinata vtputa qz est in rē illicitā. vel qz debitam mēsurā aut debitū modū excedit. qd̄ et vicio fomite mouēte pcedit. ppter qd̄ r'viciofa dicit' **E**t hoc itez ptingere p̄t dupliciter. **A**t enī illa rationis apphēsiō et ex hinc delectatio volūtaria ex ipsa consequens. est et fertur circa aliqd̄ qd̄ ex suo genere solū est pctm̄ veniale. et tūc si ueratio superior vere vel interpretatiue (iuxta qd̄ infra latius declarabitur) consentiat. siue non. huiusmodi delectatio de se non est nisi veniale pctm̄. vt estz in verbo ociofo

vel risu superfluo. et huiusmodi. **N**otāter dicitur de se. qz ex circūstātijs posse effici mortale. vtputa propt' nimia libidinem aut contēptū. aut qz cū intētiōne i aliqd̄ aliō qd̄ de suo genere eēt pctm̄ mortale. p ut supra i pluribz locis. marie vbi mētiō facta est quō pctm̄ veniale possit mortale effici. satis declaratū est. **A**t illa rationis apphēsiō/ et ex hinc ipam consequens delectatō/ est et fertur circa id qd̄ de suo genere est mortale pctm̄. **E**t hic magz aduertendū venit. **T**ū qz de huiusmodi delectatione maior ē difficultas/ quō et qd̄ pctm̄ sit. **T**ū qz circa eā maior est diuersitas positionū doctorū. q̄ tñ licet in suis modis ponēdi diuersi videātur. effectualiter coincidūt. **E**st igitur circa hoc distinctio aliq̄rū bñ cōmunis. **Q**uia si huiusmodi delectatio non est morosa. tunc non est nisi veniale pctm̄. **S**i vero morosa fuerit. est pctm̄ mortale. **I**ntelligētes vt dicunt de mora consensus in delectationē et non de mora t'pis. **N**otant d3 in delectationē. qz de consensu in actū/ nullū eēt dubium. **S**z istō latiori indiget declaratione. **C**ū qz iste mod⁹ ponēdi inuere videtur/ eē aliq̄ delectationē morosam mora t'pis. q̄ non ē morosa mora consensus. **D**e q̄ tñ/ an sit pctm̄ et qd̄. n̄ satis videtur exp̄mere. **T**ū qz sic simpliciter dicere consensus in delectationē eē pctm̄ mortale. n̄ est vsqz/ qz vey. etenī (vt infra videbitur) ē consensus in delectationē sub aliq̄ q̄litate repire. qd̄ n̄ erit nisi pctm̄ veniale. **A**t ideo p ipa declaratione q̄ntū ad p̄ntē tractatum sufficit faciēda. eaduertēdū q̄ iuxta positionis supra dicte effectū. positionēqz cōmūiorē/ huiusmodi delectatio q̄ s. c. circa id qd̄ de suo genere pctm̄ mortale existit est et fertur/ i triplici d'na repitur. **U**na q̄ dē n̄ morosa. nec mora t'pis. nec mora cōsensus. **A**lia morosa/ mora t'pis/ sed n̄ mora consensus. **E**t alia morosa mora cōsensus/ qd̄ tñ intelligendū venit de consensu delibato. **E**t insup aduertēdū qz p̄munit p oēs doctores pctm̄ delectationis p̄cipue morose/ rationi attribuitur et in ea dicitur esse. **C**ū enī (vt sepe supra dictū ē) ratio sit directiua hūanorū actū/ et non solū exteriorz sed etiā interiorz passionū. quoniam scumqz ratio/ in illarū interiorū passionū directione deficit/ merito dicitur peccatum in ipsa ratione (inquā tum

Compendiū Theologie

earū directiua) esse sicut etiam quā deficit in directione exteriorū actuum. **A**um igitur (vt etiam supra tactum est) delectatio sit quedā anime passio. et p̄ cōsequens ei⁹ directio et regulatio/ad ei⁹ rōnem p̄tineat. et sit circa ipam delectatiōem. nō possz p̄tineat indirectō contingere/ q̄n ex defectu rōis p̄cedat. claz est oēm indirectōez q̄ circa delectatiōez cōtingit/ rōni debere imputari. **E**t hinc dicit p̄ctm delectatiōis in rōe eē. imo ampli⁹. cū delectatio licet sit in vi appetitiua tāq̄ in p̄zio et p̄tino p̄ticipio. sit nihilomin⁹ etiā in rōe tāq̄ in p̄ticipio motiuo. habeatq̄ ipa ratō (vt iā in effectu tactū est) nō solū directōez circa seipam. sed etiā circa oīa obiecta inferiorū aie viriū/ q̄ p̄ eā dirigi p̄nt. cōsequens est/ indirectōez et irregulatōem q̄ circa delectatiōem cōtingit. cū nō nisi rōis cōsensu vel defectu cōtingere possit. debere ipsi rōi imputari sicq̄ p̄ctm delectatiōis i ea esse. **E**t insup ad maiore sup p̄positi cepti declaratiōe aduertendū. q̄ licet p̄tineat loq̄ndo/ p̄ctm delectatiōis p̄cipue morose/ q̄ (iuxta supra tacta) dicit ipse cōsensus in delectatiōem/ possit etiā ad rōem supiorē dici p̄tinerē. **A**um p̄mo qz vt in supioribz satis tactū est/ licet ipsa rō supior et inferior fm rōnem suarū opationū et officiorū diuersificent. sunt tū idē in re et cōtinentia et sic vix possibile sit/ rōnem ipam inferiorē circa aliqd et grā materie de q̄ sermo. circa delectatiōes cōcurrere. q̄netiā ipa rō supior effectualiter p̄currat. **A**um scdo. qz ipa rō supior/ q̄ regulis legis diuine et eterne q̄ supior est innitit/ regulare hz ipam rōnem inferiorē. q̄ solū regulis legis hūane q̄ inferior est intēdit. **E**t iō vix est possibile/ ipam rōnem inferiorē circa indirectōez delectatiōis deficere/ q̄n vere scz impando. vel interpretatiue scz reprimere negligēdo/ ipa rō supior cōsentire dicat. **A**um tertō qz nihil est de q̄ rō inferior q̄ (vt tactū est) regulis legis inferioris intēdit/ iudicare possit. de q̄ nō eē ipsa rō supior q̄ regulis legis supioris/ et ad quā leges alie reduci hnt innitit/ iudicare etiā valeat. Quicqd ei. (vt cōiter dicit) iudicio rōis inferioris subijct. subditur etiā iudicio supioris et nō ecōtra. **E**t hīc (vt iā tactū est) ipse cōsensus in delectatiōe si facta inq̄sitione circa ipm p̄ leges diuinas et eternas hō in eo p̄seuerauerit. ad ipam rōem supiorē dici possit p̄tinerē. **A**ū

p̄tineat delectatio ipsa in ipsamq̄ delectatiōnem cōsensus/ solū rōni inferiori attribuitur. **C**ōsensus vero in actū seu act⁹ executionē/ ipsi supiori rōni. **E**t ratio est quia rōni supiori (vt magis infra declarabit) p̄tineat supremitatē legis cui innitit/ refuat iudiciū finale et supremū de eo q̄ in actibz hūanis vltimū occurrit. q̄le est ipse act⁹ seu ipsius act⁹ executio. **N**ā vltra actū seu actus cōplementū/ nō est vltior progressus. **I**psi vero rōni inferiori que non intendit nisi circa legē inferiorē cōuenit etiā iudiciū. sed non finale. imo solū q̄dam pambulū respectu aliquorū q̄ ad ipsum actū seu ipsi⁹ act⁹ executionē ordinatur. quales sunt ipa delectatio. et in ipam delectatiōem cōsensus. **E**t iō ipsi ratio in inferiori attribuitur et non supiori. **E**t etiā p̄tineat delectatio et cōsensus in delectatiōem/ non sunt act⁹ diuersi fm gen⁹. q̄ diuersitatē potētie exigāt. s; dnt solū p̄ deliberatū et non deliberatū sicq̄ non ē incoueniēs vtrūq̄ rationi inferiori attribui. **E**t insup aduertendū q̄ magna respectū terrenorū seu hūanorū actū/ est inter motus supioris rationis et mot⁹ inferioris rōnis et hinc volūtatis/ varietas. **A**pphēsiō nāq̄ inferioris rationis q̄ (vt sepe dictū est) de se et p̄ se ipsis actibz et negocijs hūanis disponēdis et regulādis intendit dupliciter se hēre p̄t. et fm hoc etiā dupliciter p̄t eā mot⁹ volūtatis seq̄. **U**no modo simpliciter et absolute. **T**ū scz ipa ratio subito aliqd apphēdit. et exiū statim/ sine aliq̄ discursione/ illō sic p̄ eā apphēdit/ tāq̄ bonū vel malū conueniēs vel nociuū. delectabile vel non delectabile huiusmodi/ diiudicat. **S**i igit talē subitā rationis apphēsiōem/ indiscussamq̄ diiudicationē/ volūtas in vñū vel aliud se inclinādo seq̄tur/ tūc dicit volūtas non deliberata. et mot⁹ seu appetit⁹ non deliberat⁹. **A**lio modo inq̄sitiue. cū scz ipa ratio postq̄ aliqd sic vt p̄ferat apphēdit de illo sic p̄ eā apphēso/ an vt tactū est bonū vel malū. conueniēs vel nociuū. delectabile vel non delectabile existat/ ratiocinādo inuestigat. tūc si talē apphēsiōem et inuestigationē volūtas seq̄. dicit volūtas deliberata et motus seu appetit⁹ deliberat⁹. **R**ationē vero supiorē. qz vt etiā supra tactū est actibz ipsis et negocijs terrenis et hūanis de se et p̄ se non intēdit. et nūq̄ in obiecta inferiorū

Compendiū theologie

se habere. scilicet vt abijciens seu recusans
Qui modus seu qualitas se habendi. cō/
muni⁹ ipsi rationi inferiori attribuit. qz
istud cōius ipsa ratio inferior ex se ipsa fa-
cit. Et tūc nullū est in rōne peccatū. Im-
mo nec tūc p̄rie dici debet delectatio. sed
potius quedā delectatōis oblatio. z que-
dā passio seu pena peccati originalis. Et
si pctm̄ aliq̄d existat. hoc solū est in p̄mo
moru sensualitatis. de quo satis in supe-
rioribus actum z declaratū est.

Ut preceps uel su-

bita. Aut hmōi sic insurgētis illecebre
seu carnalis z voluptuose delectatōis ap-
prehēsiōe se q̄tur quidā preceps z subit⁹
z ante quācūqz p̄habitam deliberatōez
ipsius rōnis inferioris in ipam illecebrā
seu carnalē delectatōem cōsensus. ex ipsi⁹
rōnis propt̄ viciū fomitis corruptiōe/ p̄-
ueniēs. quo casu p̄rie surreptio fieri dici-
tur z appellat̄. Et tūc ratio/ dicit̄ secundo
sex modorū supra tactoz seu sub secunda
qualitate se habere. scz vt preceps vel su-
bita. qui modus seu q̄litas se habēdi (vt
clarū est) soli ratōi inferiori attribuēd⁹ est.
Corrūdet̄ q̄ iste modus seu ista qualitas
prio mēbro principalis distinctiōis tri-
mēbris supius ad hoc propositū possit.
Nam talis illecebra seu carnalis delecta-
tio/ sic in se z fm̄ se considerata/ est nō mo-
rosa. nec moza tempis. nec moza cōsensus.
Estqz tunc peccatū solū veniale. **Q**x aut̄
primo talis illecebra seu carnalis delecta-
tio sit nō mozosa moza tempis/ apparet/
propter subitam z precipitē z sic minimā
predicti cōsensus ipsius rōnis inferioris
duratōez in eā. Nā si circa eā/ ratō ipsa in-
ferior vltra predictū suū subitū z p̄cipitē
cōsensum. vel ipsa forsan rō supior aliter
se haberet. vt puta vel magis immozādo/
vel exp̄sius cōsentiendo. iam tūc/ ex isto
modo seu ista sc̄da qualitate recederet/ et
ad aliquē alioz quatuor modoz seu alia-
rum quatuor qualitātū trāsiret. vt statim
infra declarabit̄. Et ideo hic notāter ad-
ditū est. sic in se z fm̄ se cōsiderata. **Q**x eti-
am talis illecebra seu carnalis delectatio
sit nō mozosa moza cōsensus (capiēdo tñ
cōsensuz p̄ur iutra duas distinctiōes supi⁹
in hac materia positas. z maxie iutra pri-
mā capiz z capi debet. cum d̄r cōsensus
in delectatōem pctm̄ mortale esse. scz pro

cōsensu deliberato) apparet/ respectu etiā
vtriusqz rōis. **E**t prio respectu inferioris.
propt̄ talis sui cōsensus subititātē et
precipitatiōez. quibz ipsa rō inferior. a re-
currēdo ad propriū suū actū qui est deli-
berare z rōcinari. et sic a debite in se cir-
talem sic insurgētē illecebrā seu carnalē
delectatōem deliberādo legesqz z regulas
humanas quibz innitit̄ cōsulendo/ impe-
ditur. Et sic propt̄rie cōsentire saltē delibe-
rate cōsentire/ dici nō debet. Immo qz ta-
lis subitus mot⁹ seu talis qualitas se ha-
bendi ipsius rōis inferioris/ cōsensus di-
catur z appellet̄. hoc est valde improprie
z impfecte. z valde large. Sed ideo ita di-
catur. qz cum ipsa rō (vt sepe tactū est) sit
virtus cognitiua z sit deliberatiua. vix est
possibile/ ipam rōem inferiorē sic circa ta-
lem illecebrā seu carnalē delectatōem q̄n-
tūcūqz subito z p̄cipitātē cōmoueri et
se applicare. quin aliqualit̄ (vt adhuc ma-
gis infra declarabitur) diiudicet. propter
ipam diiudicatōem quodāmodo cōsenti-
re dicat̄. licet improprie z impfecte. vt sup̄
declaratū est. Et propter istud dum vt p̄-
fertur in superioribz de cōsensu in delectatō-
nē. put̄ hic intelligit̄ peccatū mortale esse
notāter z exp̄sse ad differentiā istū subiti
z p̄cipitis rōnis inferioris cōsensus. addi-
tum est illud verbū deliberato. **Q**d etiā
secūdo talis illecebra seu carnalis delecta-
tio/ non mozosa fit moza cōsensus/ respe-
ctu ipsius rōnis superioris p̄t. qz cum ipa
ratio inferior/ p̄ ea que iā dicta sunt/ dica-
tur a recurrēdo ad suū p̄p̄riū actū qui est
deliberare z rōcinari. z sit a debite in se cir-
ca talem sic insurgētē illecebrā seu carna-
lem delectatōem deliberādo. legesqz z re-
gulas humanas quibz innitit̄ cōsulendo
p̄ talem sui dicti cōsensus subititātē z p̄ci-
pitatōem impedita. a fortiori z p̄ ampli⁹
a recurrēdo ad iudiciū rōnis superioris im-
pedita. dici z reputari debet. z ex cōseq̄n-
ti etiā ipa ratio supior q̄ ab inferiori ratō-
ne cōsulata non fuit similiter debite circa
talem sic insurgētē illecebrā seu carnalē
delectatōem deliberādi. ad legesqz z regu-
las eternas quibz innititur z que altiores
sunt/ recurrēdi tempus z occasiōe seu
motiū nō habuisse dici z reputari debet.
Et sic ipa ratō supior/ nullo modo nec ve-
re nec interpretatiue cōsentiens dici z repu-
tari debet.

¶ Ut reprimens

¶ Aut huiusmodi illecebrā seu carnalem & voluptuosam delectatōem sic insurgentē ipamq; rōem inferiorē pulsare / & iam forsā attrahere incipientē / ratio superior ex se / ex consideratōe legis seu regule eterne / vtputa pcepti diuini vel offense dei / statim reprimat. & tunc dicitur ratio / tertio sex modo supra tacto / seu sub tertia qualitate se habere. scz vt reprimens. q̄ modus seu q̄ litas se hñdi / ipsi soli rōi superiori attribuendus est. **¶** Corresponderq; etiā iste modus seu ista q̄ litas / primo mēbro ipsius principalis distinctiōis trimēbris supi⁹ ad hoc ppositū posite. **¶** Nam tūc talis illecebra seu carnalis delectatō / nō est morosa. nec mora t̄pis. nec mora cōsensus. **¶** Est etiā solū pctm̄ veniale. **¶** Ex aut talis illecebra seu carnalis delectatio / nō sit morosa mora t̄pis. patz de se ex dictis. qz statim a rōne superiore reprimat. **¶** Ex aut nō sit morosa mora cōsensus / capiēdo t̄m cōsensum put statim supra tactū est. p cōsensu scz delibērato. & q̄ in hac materia mortale pctm̄ dicitur. patet qz licet rō ipsa inferior / a tali sic insurgente illecebra seu carnali delectatōe pulsata fuerit. & forsā vt cōtingere potest / eā quodāmodo acceptauerit & retinuerit. nec resistere de se. se disposuerit. **¶** Et p̄terea quidā impfect⁹ et indeliberat⁹ cōsensus interuenisse dici pōt / p̄ter qd pctm̄ est veniale. atq; qz regulationi superioris rōnis sic (vt tactū est) talem insurgentem illecebrā seu carnalem delectatōem statim reprimētis illico obedit. scq; ab ea regulari p̄mittit. nō dicitur p̄prie & deliberate consentire. **¶** Et nō ratio inferior interdum statim & immediate nō recurrēdo scilz p̄ tunc ad leges & regulas hūanas q̄b̄ in n̄itū / p̄t a legib; seu regulis diuinis & eternis regulari & cōverti. **¶** Quia & si eis principalit⁹ vt regulās nō intēdat. p̄ directū tamen & vt fm̄ eas regulata intendere potest & sepe intendit.

¶ Ut expresse cōsens

¶ Aut huiusmodi sic insurgentē illecebrā seu carnalē & voluptuosam delectatōem post ipsi⁹ rōnis apprehensionē / ipsa ratio superior nō solū nō reprimat. imo in eā expresse cōsensit. **¶** Et tūc dicitur ratio vltio sex modorū supra tactorū seu sub vltima q̄ li

tate se habere. scilz vt expresse cōsentiens. **¶** Qui modus seu q̄ litas se hñdi / vtriq; rationi diuersis t̄m respectib; vt ex statim sequentib; apparebit attribuendus est. **¶** In quantū etenim exinde causat peccatū mortale. imputari & attribui debet rōni superiori. **¶** In quantū vero iuxta materiā p̄ntem cōsensus in delectatōem dicitur. debet rationi inferiori attribui. **¶** Corresponderq; iste modus seu ista qualitas tertio mēbro ipsius principalis distinctiōis trimēbris superioris ad hoc ppositū posite. **¶** Nā tunc talis illecebra seu carnalis delectatio / quantumcūq; modicū teneat / sicq; forsā non morosa sit mora t̄pis / est morosa mora cōsensus. **¶** Estq; tūc pctm̄ mortale etiā si desit plena voluntas p̄ficiendi actū. imo vbi forsā expresse voluntas nō p̄ficiendi adesset. **¶** Maxime si feratur ille cōsensus / in ipam illecebrā seu carnalem delectatōem / tamq; in rem aut opatōem seu actū sup quo vel circa quem / illa illecebra seu carnalis delectatio sic insurgit & versat. & qui talis illecebre seu carnalis delectationis esset principale obiectū. iuxta qd modicū infra / magis declarabit. **¶** Nā tūc primo est verus & exp̄ssus rōnis superioris in ipam illecebrā seu carnalē delectatōem cōsensus qui semp in talibus delectatōnib; que circa ea sunt. q̄ ex suo genere mortalia existūt. iuxta tamē modificatōem statim tactā est pctm̄ mortale. **¶** Nā semp in talib; & circa talia. delectatio morosa. mora talis cōsensus tale pctm̄ est q̄ litas eēt ipse realis actus. **¶** Quia tūc ratio superior sic expresse in talem illecebrā seu carnalem delectatōem q̄ est in creatura cōsentiēdo / se a vera delectatōe que est in deo circa quā solum intēdere deberet sciēter auerit qd sine contēptu facere nō potest. cū nunq; expresse (vt in superiorib; mōstratū est) in aliquid circa tales res carnalē & terrenas consentire possit. cōsentiēq; dicatur / nisi delibērata. **¶** Delibērata aut facere nō potest. qn̄ leges & regulas diuinas & et̄nas quib; in n̄itū / consuleret vel cōsulare omiserit & neglexerit. **¶** Et sicere vel interpretatiue contēpserit. **¶** Et etiam tūc in talem illecebrā seu carnalē delectatōem ipsius rōnis inferioris cōsensus exp̄ssus. quia in talib; carnalib; & terrenis p̄ ipam rōem inferiorē apprehēdit. & circa q̄ se applicat nunq; ratio superior q̄ vt supra dictū ē de se & ex se circa

Compendiū theologie

talia nō intendit proprie cōsentire dicif. nec cōsentire p̄t. nisi ip̄a etiā rōne inferiori realiter deliberata z cōsentiente. Sed bene e contra cōtingere potest. Immo p̄ prie loquendo talis exp̄sus ipsi rōis superioris in talē illecebrā seu carnalem delectationē p̄sensus nihil aliud est / q̄ q̄ ip̄sa rō superior / dictā rōem inferiorē i h̄mōi illecebrā seu carnalē delectatōem delectari ac ip̄am ab ea nō reprimere seu retrahere. ac cū ea in tali delectatōe cōcurrere vere z expresse deliberata p̄sentiat. Et hinc est q̄ licet interdū put iam in superioribz tactū est / ipsa ratio superior in illecebrā seu carnalē delectatōem vere z expresse seu interpretatiue cōsentiat. tūc q̄ talis illecebre / seu carnalis delectatōis / q̄ tūc vere / mora consensus morosa est morosa q̄ dicif peccatū possit ad ip̄am rōem superiorē dici p̄tinere. quia tū ip̄a superior nō proprie ex se nec ad se hoc facit. illud q̄ etiā nō nisi ip̄a similiter rōne inferiori deliberata z cōsentiente proprie facere possit. hinc est q̄ peccatū morose delectatōis / cōiter z p̄rie dicif ad rōnes inferiorē p̄tinere. put ample in superioribz declaratū est. Et hic est talis proprius z deliberat⁹ cōsensus. de quali tam iuxta sepe dicat⁹ duas distinctiōes i superioribz positas. q̄ etiā cōiter intelligif dū dicif consensus in delectatōem. peccatum mortale esse.

A **U**t negligens

Aut huiusmodi sic insurgentē illecebrā seu carnalem z voluptuosam delectatōem post ip̄ius rōis apprehensionē / ipsa rō superior nō reprimif. sed nō etiā exp̄sse in eaz consentit. Et respectu istius casus pōt serō duplici modo seu sub duplici q̄litate h̄re. Uno modo seu sub vna q̄litate qua talē illecebrā seu carnalē delectatōem quā sic ratō superior nec reprimif. nec etiā in eā expresse cōsentit / rō inferior post sufficientem deliberatōem debitā q̄ ad aduersionē piculi z peccati qd̄ exinde iminet z incūbit / retinet z circa eā immorat. nec eā ipsa ratio superior ex diuine z eterne legis z regule consideratōne est diligēs reprimere. Et tūc dicif ratio quito sex modoz supra tactoz seu sub quita q̄litate se habere. scz vt negligēs. Qui modus seu q̄litas se habendi / licet q̄ plurimū z p̄cipali⁹ (vt ex statim sequētibus apparebit) rōis inferi-

oris in eo p̄sensus occurrat et opes attribuendus est superiori rōni. qz p̄ istū modū seu p̄ istā qualitatē se h̄ndi rōis superioris / causat p̄ctm mortale. qd̄ alias nō eēt. Et respondet etiā iste mod⁹ seu ista q̄litas tercio mēbro principalis distinctiōis tri mēbris superioris ad hoc p̄positū posite. Nam tunc talis illecebra seu carnalis delectatō quantumq̄ modicū forsan vt i simili supra dictū est teneatur sicq̄ nō morosa sit mora tempis / est morosa mora cōsensus. Estq̄ tunc (vt iā dictū est) p̄ctm mortale etiā si desit plena volūtas p̄ficiendi actū. immo put supra in simili dictum est. vbi forsan exp̄ssa volūtas nō p̄ficiēdi adesser. maxime si vt ibi etiā dictū est / talis retentio ip̄ius illecebre seu carnalis delectatōnis in ip̄a rōe inferiori / z negligētia reprimendi in ip̄a rōne superiori / esset tāq̄ in rē aut opatōnem seu actū / sup quo vel circa quē ipsa illecebra seu carnalis delectatio insurgit z versat. z talis illecebre seu carnalis delectatōis esset p̄ncipale obiectū iuxta qd̄ modicū infra magis declarabit. Tunc enī est vtriusq̄ rōnis in talē illecebrā seu carnalē delectatōem p̄sensus scilz exp̄ssus ip̄ius rōis inferioris. qd̄ patet de se ex dictis / ip̄ius etiā rōis superioris. licet nō verus et exp̄ssus. interpretatiu⁹ tū et equalens. attēta tali deliberatōe piculique z peccati aduertētia seu animaduersione qz q̄ aduifatus z deliberat⁹ phibere pōr nō phibet / cōsentire videt. Qui quidē cōsensus interpretatiuus z equalens ipsi rōi superioris / quādo est circa ea vel sup eis que de suo genere peccata mortalia existunt / est semp peccatū mortale. qz licet tūc nō sit exp̄ssus dei cōtempus / factiu⁹ seu actiuus z positiu⁹. est tamē interpretatiuus. p̄missiuus. z equalens. p̄mittens scz post talē sufficientē deliberatōem. talē q̄ aduertentiā seu animaduersionē piculi z peccati. zc. teneri a rōne inferiori / illa que statim respui aut reprimi debuerāt. Etenī ratio superior / quotiēs nō dirigit seu cōhibet aliquē actū. vel aliquā passionē interiorē. alicui⁹ peccati mortalis. z hoc post sufficientē deliberatōem z aduertentiā talis piculi / talis q̄ peccati quod sic imminet z incūbit. siue tūc de lege seu regula diuina z eterna actu cogitet siue nō dz cōsentire z cōtinere. Et diuersimode h̄ā cū de ipsa lege seu regula diuina et eterna

actu cogitat. tunc vere et realiter cōtemne-
re dicitur. vereque et realiter contēnit. Cum igitur
de ipsa lege seu regula diuina et eterna actu
nō cogitat. quia hoc nō nisi ex sua negli-
gētia et omissione puenire potest. cū de ea
in tali casu cogitare deberet. p omissionē
et negligētiā contēnere cū talis ommissio
et negligētia in ipsa rōe superiori post suf-
ficientē deliberatōem/ nullo mō/ sine igitur
et effectuali contēptu. licet interpretatio/
esse et cōtingere possit. et hic etiā effectiue
et interpretatiue est talis cōsensus de q̄li tā
iuxta sepe dictas duas distinctiōes in su-
priorib; positas. q̄s etiā cōiter intelligitur
dum dicitur cōsensus in delectatōem pec-
catum mortale esse.

¶ Ut inaduertens

Alio modo sub alia q̄litate respectu istius
met casus statim tacti/ p̄t serō habere. q̄
scilicet hōis sic insurgentē illecebriā seu car-
nalem delectatōem/ quā sic post ipsius rō-
nis apprehēsiōem/ ipsa rō superior nec rep-
mit nec etiā in eā exp̄sse consentit/ ipsa rō
inferior retineat. et circa eam immoretur. s̄
hoc fit ante sufficientē deliberatōem. debi-
tamque aduertentiā seu aduertentiā picu-
li et peccati. qd̄ exinde imminet et incūbit. i-
mo q̄ sic dictā illecebriā seu carnalē dele-
ctatōem ipsa ratio inferior retineat et cir-
ca eā immoretur/ facit quasi suspēsa et nō bñ
aduertēs. nec debite/ ad suū propriū actū
q̄ est deliberari et rōcinari/ recurrent. seq̄s
deuādo leges seu regulas hūanas quib;
innitit̄ consulens. vel si forsan ad dictum
suū propriū actū recurrerit. seq̄s leuando le-
ges seu regulas hūanas cōsuluerit/ nō tñ
plene naturā et grauedinē ipsius piculi et
peccati ex se cognoscit et aduertit. Et enim
(quod p̄ istius materie intellectu bene cō-
siderandū est) ratio ipsa inferior/ bene po-
test circa talem illecebriā seu carnalē dele-
ctatōem. sicut et circa alias interioris ani-
me passiones/ quādoque versari et immora-
ri. considerādo et rōcinādo in se/ q̄ tale qd̄
accōmodū est vel cōueniēs corpi vel hu-
iismodi. Ex ipsa respectu talis illecebre
seu carnalis delectatiōis aut alterius interi-
oris anime passionis/ nō recurrerit ad suū
propriū actū q̄ est deliberare et ratiocina-
ri. Nec se eleuabit/ considerādo et artēden-
do circa piculum et peccatū. qd̄ in sic ille-
cebre seu carnaliter delectādo. ac circa ta-

lem illecebriā seu carnalem delectatōem
vel aliquam aliā interiorē anime passi-
onem imorando/ imminet et incūbit. Vel
si forsan ad dictū suū propriū actum re-
currat/ seq̄s circa dictum piculum seu pec-
catum cōsiderando et attendendo elenet.
non tamen ex se naturā et grauedinē ipsius
piculi et peccati plene cognoscet et aduert-
tet. Et tunc in isto scilicet casu dicitur ratio
quarto sex modorū supra tactorū seu sub
quarta qualitate se habere scilicet vt inaduer-
tens. Quis modus seu qualitas se habendi
ipsi soli rōni inferiori vt ex statū subsequen-
tibus apparere poterit attribuendus est.
Correspondetque iste modus seu ista q̄litas
secundo membro principalis distinctiōis tri-
mbris sup̄ hoc adpositū posite. Nam
tūc talis illecebra seu carnalis delectatio/
dicitur morosa mora t̄pis. et nō morosa mo-
ra cōsensus. Estque tunc solū veniale pec-
catum. Ex enim morosa sit mora t̄pis p̄
de se/ ex dictis et ex natura casus qui poni-
tur scilicet p̄pter immoratiōem ipsius rōnis in-
ferioris circa eā. Nam si ipsa ratio inferior
circa ipsam nō immoretur. sed eā ex se sola
aut cōcurrentē cum rōne superiori/ statū a se
abijceret. iam ipsa ratio/ se nō isto quarto
modo seu sub ista quarta qualitate. sed p̄rio
modo seu sub prima q̄litate supra posita
(vt satis ibi declaratū est) se haberet. Vel
si a ratione superiore sola talis illecebra vel
carnalis delectatio/ statim rep̄meret. iam
ipsa ratio se nō isto etiā quarto modo seu
sub ista quarta qualitate. sed tertio modo
seu sub tertia q̄litate supra etiā posita (vt
etiā ibi satis declaratū est) se haberet. Sed
q̄ talis illecebra seu carnalis delectatio sit
nō morosa mora consensus/ capiēdo tñ
cōsensus. put sepe supra tactū est in hac
materia capi. dum scilicet ponit̄ cōsensus in
delectatōem. peccatū mortale esse. Hoc sa-
tis etiā respectu vtriusque ratiōis patet ex iā
statim dictis. et etiā p̄ aliqua eorū que in
superiorib;/ in declaratiōe secūdi modi seu
secūde qualitatis se habēdi ipsius ratiōis
tacta sunt. Nam p̄rio/ respectu ipsius in-
ferioris ratiōis. licet p̄ talem eiusdē in di-
ctam illecebriā seu carnalem delectatōem
immoratiōem videat et dici possit quidā
eius improprius et imperfectus in ipsam ille-
cebrā et cetera interuenire consensus pro-
pter quē est peccatū veniale. nō tamen de-
bet talis cōsensus proprius perfectus ac

Compendiū theologie

deliberat^o dici aut reputari. qz vt ex iam dictis apparet/añ sufficientē deliberatō/nem debitāqz piculi z pcti aduertētiā seu aīaduersionē. z sic anteqz (vt iam dictū ē) ipsa ratio inferior ad suū ppiū actū q̄ est deliberari z rōcinari debite recurrere./legesqz seu reglas hūanas quibz innitit cōsulerz. vel forsan anteqz naturā z gruedi nē ipius piculi z pcti plene cognosceret z aduerteret. talis ei⁹ imozatio talisqz ipro prius z ipfectus p̄sensus cōtingit. q̄ oīa tñ dictā ipius rōnis inferioris imozatōez dictūqz impropriū z impectū precedere debuissent. z omīno necessaria sunt añqz talis eius imozatio talisqz cōsensus dici possit dicitqz debeat verus z pfect^o esse. ex inde pctm̄ mortale p̄tingere posse. **N**ec etiā in isto casu respectu ipsi⁹ superioris rōnis debet talis illecebra seu delectatō morosa/mora consensus reputari. Quia vt sepe in simili supra tactū est. ex q̄ ipa ratō inferior qz sic circa talem illecebrā seu carnalem delectatōem imozet/ facit q̄si suspensa z nō bñ aduertēs nec debite añ talem imozatōem ad suū propriū actum q̄ est deliberari ratiocinari. recurrēs se qz piculū seu peccatū quod iminebat z incūbebat considerādo z attendēdo. leges qz seu regulas humanas q̄bus innitit cōsulendo eleuās a minori d̄z dici ad iudiciū superioris rōnis que altior z sublimior est eam scilz cōsulendo recurrisse z se eleuasse. Et sic nō mirū si ipa rō superior/que de se z p se circa tales actus carnales z terrenos nō intendit/ nec se sp̄ ex se ipa circa eas leges seu regulas diuinas z eternas cōsulēdo applicat. q̄si suspēsa z nō bñ aduertēs z sic indeliberata z p consequēs nec vere nec interpretatiue cōsentīēs debz in hoc casu dici z reputari. **E**t iā vt iā tactū est natura istius q̄rti modi seu istius q̄rte qlitatis se habēdi rōnis/vt videre claz est/hoc de se habet z importat. cū exp̄sse importet rōnem inferiorē circa talem illecebrā seu carnalem delectatōez ante sufficientē deliberatōem debitāqz aduertentiā seu aīaduersionē piculi z peccati quod exinde immīnet z incūbit/imozatā esse. **N**ā si poneret ipa rō inferior sic post sufficientē deliberatōnem. debitāqz aduertentiā piculi z peccati imozata fuisse. iā vt in simili statū tactū est nō iste q̄rtus mod⁹ seu ista q̄rta qlitas se habēdi ipius rōis esset. sed vnus

duoz modozū seu qualitātū immediate explicatoz. scz vel sextus vel q̄ntus. **E**t intelligant hec oīa hic statū supra p̄dictorum sex modozū seu sex qualitātū se circa delectationē habēdi ipius rōnis tractata principaliter de consensu in delectatōem cogitatiois. i. q̄ habet cogitādo. **N**ā talis consensus (vt sepe supra tactū est) principaliter ad rōem inferiorēz p̄tinet sicut ad ipam p̄tinet cogitare. i. act⁹ ipse cogitatiois. z etiā ad ipm̄ qd̄ est cogitare vel non cogitare in q̄ntū accipit vt ad illā actōem ordinat. **Q**uod notāter d̄z. **N**ā est quēdā aliū cōsensum in delectatōem repire. s. in delectatōez actus seu opis. maxime dū ille actus seu illd̄ opus est in fieri. q̄ consensus in talē delectatōem sicut z ipse cōsensus in illum actū seu op⁹ ad solā rōnem superiorē spectat z non ad inferiorē.

Utrū cōsensus in

delectatōem sit semp peccatum. z quod.

Quia in supius tractatis z sp̄cialiter modicū supra/ in declaratione sex modozū seu sex qlitātū/ se circa delectatōem habēdi ipius rōnis/sepe de cōsensu in delectatōez facta est mentio/interdūqz tactū quō consensus etiā verus z deliberatus. z etiā ipius rōnis superioris in delectatōem/nō sp̄ est pctm̄ mortale. **P**ro hui⁹ necnō aliquorū ex precedētibz maiori declaratōe. q̄nqz rememorāda z aduertēda veniūt. **P**ri^o mū qz oīs delectatio habz aliqd̄ propriū z principale obiectū/circa qd̄ fert z versat⁹. **N**ec enī aliter vt clarū est possit delectatō causari z haberi. si nō circa aliqd̄ principaliter ferret z versaret. **S**cōm qd̄ etiā iuxta dictū phi/omīs delectatō siue sit in appetitu sensitiuo. siue in appetitu intellectiuo. siue (vt modicū supra tactū est) sit in cogitatioe solū. siue in actu seu executōne actus/aliquā opatōez cōsequit. **E**tenī (vt in supioribz declaratū est) omīs delectatio/ex triū concursu causari h̄zr causatur. scz ex boni z conueniēs p vim appetitiuam adeptōe. z ad eā applicatione. pro ut scz tale bonū z cōueniēs/sentit vel q̄litercūqz p̄cipitur. que duo sunt. scz ipm̄ bonū z conueniēs qd̄ sic sentit z p̄cipit. z ipa vis appetitiua que sic illud sentit z appetit z tertij. scz cognitōis talis adeptōis z applicatōis. **N**ūc igit ad propositum